

Kumar oynama bozukluğu, nesne ilişkileri, yalnızlık ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiler

Giriş

Kumar, küresel düzeyde halk sağlığını tehdit eden ve bireylerin psikososyal işlevselliğini ciddi şekilde bozan yaygın bir davranışsal bağımlılık türüdür. Psikodinamik yaklaşımlar, bu bağımlılıkların temelinde erken dönemde bakım verenlerle kurulan ilişkilerdeki aksaklıklar sonucu gelişen işlevsiz nesne ilişkilerinin yattığını savunmaktadır. Erken dönem nesne ilişkilerindeki bu bozulmaların, yetişkinlik yıllarında bireylerde kronik yalnızlık hissini tetikleyerek patolojik davranışlara zemin hazırladığı belirtilmektedir. Ancak, nesne ilişkileri ile kumar oynama bozukluğu arasındaki ilişkiyi yalnızlık ve yaşam kalitesi bağlamında bütüncül olarak ele alan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu araştırma, nesne ilişkileri ve gerçeği değerlendirme kumar oynama bozukluğu üzerindeki doğrudan ve yalnızlık aracılı dolaylı etkilerini ve bu faktörlerin yaşam kalitesi üzerindeki rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma Tasarımı ve Yöntemler

Araştırma kesitsel ve ilişkisel bir tasarımla yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini, Türkiye’de ikamet eden, gönüllülük esasına göre çalışmaya katılan ve yaşları 18 ile 71 arasında değişen 443 yetişkin birey oluşturmaktadır. Katılımcılardan veriler, Nisan ve Aralık 2024 tarihleri arasında kartopu ve amaçlı örnekleme yöntemleri bir arada kullanılarak çevrimiçi anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada veri toplama araçları olarak sırasıyla Sosyodemografik Bilgi Formu, South Oaks Kumar Tarama Testi, Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği - Kısa Formu kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiksel analizler, bağımsız örneklemler t-testi, Pearson korelasyon analizi ve değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri yapısal olarak test etmek amacıyla yapısal eşitlik modellemesi yöntemi uygulanmıştır.

Bulgular

Katılımcıların en çok tercih ettiği kumar türlerinin kazı kazan ve şans oyunları gibi piyango tabanlı aktiviteler olduğu belirlenmiştir. Korelasyon analizleri, problemlili kumar düzeyinin ilk kumar oynama yaşı ve genel yaş ile negatif yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğunu göstermiştir. Buna karşın, kumar şiddetinin aylık kumar harcaması, günlük tek seferde harcanan en yüksek miktar ve kumar harcamasının aylık gelire oranı ile pozitif ve anlamlı ilişkiler taşıdığı saptanmıştır. Cinsiyet karşılaştırmalarında, erkek katılımcıların kadınlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek problemlili kumar oynama puanlarına sahip olduğu belirlenmiştir. Yapısal eşitlik modellemesi sonuçlarına göre, nesne ilişkilerinin kumar oynama bozukluğu üzerinde doğrudan bir etkisi bulunmamaktadır. Ancak nesne ilişkilerindeki bozulmalar yalnızlık hissini anlamlı şekilde artırmakta ve yalnızlık aracılığıyla kumar oynama bozukluğunu dolaylı olarak ve pozitif yönde yordamaktadır. Gerçeği değerlendirme kumar oynama bozukluğu üzerinde hem doğrudan hem de yalnızlık aracılığıyla dolaylı ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Son olarak, nesne ilişkileri ve gerçeği değerlendirmedeki bozulmalar ile kumar oynama bozukluğunun, katılımcıların yaşam kalitesini doğrudan ve negatif yönde etkilediği doğrulanmıştır.

Sonuç

Bu çalışmanın temel sonucu, kumar oynama bozukluğunun bozulmuş nesne ilişkileri, sosyal yalnızlık, bilişsel gerçeği değerlendirme kusurları ve düşük yaşam kalitesiyle sarmal bir ilişki içinde olduğudur. Nesne ilişkilerindeki aksaklıklar ve gerçeği değerlendirmedeki zayıflıklar, bireylerin yetişkinlikte derin bir yalnızlık yaşamasına yol açmaktadır. Bu yalnızlıkla sağlıklı yollarla başa çıkmakta zorlanan bireyler, kumarı işlevsiz bir başa çıkma stratejisi olarak kullanmakta, bu durum ise uzun vadede yaşam kalitelerini olumsuz etkilemektedir. Bu doğrultuda, klinik uygulamalarda ruh sağlığı uzmanları sadece kumarın davranışsal belirtilerine odaklanmamalı; aynı zamanda danışanların nesne ilişkilerini, yalnızlık algılarını, gerçeği değerlendirme becerilerini ve sosyal ağlarını da tedavi süreçlerinde hedef almalıdır. Bilişsel davranışçı terapiler, ilişkisel odaklı psikoterapiler ve akran destek grupları, bireylerin sağlıklı sosyal bağlar kurmasında ve bağımlılığı azaltmasında kritik araçlar sunabilir. Sonuç olarak bu çalışma, Türkiye örnekleminde kumar oynama bozukluğunun psikodinamik ve psikososyal kökenlerine dair derinlemesine bir anlayış sunarak literatüre ve önleyici halk sağlığı politikalarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: kumar oynama bozukluğu, nesne ilişkileri, yalnızlık, yaşam kalitesi, gerçeği değerlendirme, davranışsal bağımlılık